

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

การศึกษาและออกแบบสื่อภาพประกอบหัวข้อ “ผู้จักลำปางจากย่านบะเก่า” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง

ศรัชญา เจริญเนตร

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

E-mail : jane_srichana@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง และเพื่อออกแบบภาพประกอบเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปางหัวข้อ “ผู้จักลำปางจากย่านบะเก่า” โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยดังนี้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติดังนี้ โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยเริ่มต้นด้วยวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีการวิเคราะห์เพื่อหาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และวิจัยเชิงปริมาณเพื่อหาความพึงพอใจด้านการออกแบบภาพประกอบเพื่อหา 1. ค่าความถี่และค่าร้อยละ 2. ค่าเฉลี่ย (Mean) 3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผู้ตรวจประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิคการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด IOC (Index Item of Congruent: IOC) โดยผู้ศึกษาได้เลือกใช้เทคนิคในการสร้างภาพประกอบโดยใช้เทคนิคดังนี้ เทคนิคการวาดภาพด้วยการวาดลายเส้นดินสอ ปากกา และการใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์ กลุ่มประชากรคือ นักเรียนโรงเรียนมัธยมในจังหวัดลำปาง ผลการประเมินจากการหาระดับความพึงพอใจที่มีต่อสื่อภาพประกอบหัวข้อ “ผู้จักลำปางจาก ย่านบะเก่า” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง สรุปได้ดังนี้ การวิเคราะห์ด้านประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมด้านต่างๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก การวิเคราะห์ด้านภาพประกอบและเนื้อหาต่างๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.352 อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด การด้านเทคนิคการสร้างภาพประกอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ : ภาพประกอบ, ย่านบะเก่า, ลำปาง

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-ธันวาคม) ๒๕๖๑

Volume 12 Number 1 (January – December) 2018

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

Study of Design and Communication Art Illustration: Understanding History of Lampang for Cultural and Heritage Tourism

Sricha Charoennet

Faculty of Fine and Applied Arts, Thammasat University

E-mail : jane_srichana@yahoo.com

Abstract

A study and illustration design in the topic of “Hoo Juk Lampang Jak Yaan Ba Gao” for a purpose of tourism promotion which is based on historically, art and cultural of Lampang has objective to study about the tourist attraction by the history and the culture of Lampang as well as to design the illustration for tourism promotion based on historically, art and cultural of Lampang, for making the public relations presentation. The scopes of Information on this project are study and making illustration design of art and cultural including of the architecture of commercial area and residence in the district of Lampang city as well as publicity of the illustration design in forms of book, postcard and leaflet to promote tourism awareness of Lampang. Researchers have collected the information from the treatise, the article, research papers, including of others information from the library and information from the interview of specialists, the folk philosophers, and people that live in the study area. The research tools are as follows. The data were analyzed using the following statistics: Using mixed methods, starting with qualitative research and analytical methods for identifying cultural identities. And quantitative research to find satisfaction in the design of the illustrations to find. 1. Frequency and percentage 2. Mean (Mean) 3. Standard Deviation. Auditor Tool used to store data. Using the IOC (Index Item of Congurent: IOC). The illustration techniques includes drawing by pencil, pen and computer to translate and present ideas. The beautiful illustration can attract targets and create the picture similar to real picture.

In overall assessment satisfaction levels of the media of illustrated “Hoo Juk Lampang Jak Yaan Ba Gao”, it is found that the analysis of historically, art, cultural and others of Lampang obtains average: 3.87 / Best Satisfaction Level, analysis of illustration and content obtains average: 4.352 / Best Satisfaction Level, techniques of making illustration obtains average: 4.55 / Best Satisfaction Level.

Keywords: Illustration, Yaan Ba Gao, Lampang

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-ธันวาคม) ๒๕๖๑

Volume 12 Number 1 (January – December) 2018

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

บทนำ

จากการศึกษาและออกแบบสื่อภาพประกอบหัวข้อ “ผู้จักล่าปางจากย่านบะเก่า” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง ซึ่งให้สอดคล้องกับจังหวัดลำปางเป็นจังหวัดทางตอนเหนือของประเทศไทยเป็นเมืองเก่าแก่มีความสำคัญและเจริญ รุ่งเรืองต่อกันมาหลายยุคหลายสมัยจึงปรากฏหลักฐานทางศิลปกรรมที่มีความสำคัญทางด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และโบราณคดีอยู่หลายแห่ง อีกทั้งยังมีมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน จากความเจริญรุ่งเรืองในอดีตจึงมีความหลากหลายทางด้านชนชาติที่เข้ามาอยู่อาศัย ทำมาหากินติดต่อธุรกิจการค้าในยุคที่จังหวัดลำปางเป็นศูนย์กลางการค้าของภาคเหนือ ในอดีตมีการค้าขายและการคมนาคมที่หลากหลาย ด้วยเหตุที่มีการสัมปทานป่าไม้และเป็นศูนย์กลางการค้าไม้สักของภาคเหนือ ในช่วงปี พ.ศ.2420-2460 นั้น จึงมีบริษัทของต่างชาติ โดยมีชาวอังกฤษ ชาวจีน ชาวอินเดีย ชาวพม่าเข้ามาค้าไม้และค้าขายเป็นจำนวนมาก การดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของชนชาติต่างๆ ที่เข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในเมืองนี้จึงประกอบด้วยบุคคลหลายเชื้อชาติ หลายวัฒนธรรม หลายความเชื่อที่ติดตัวมาจากถิ่นกำเนิด (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ :258-259) เนื่องจากจังหวัดลำปางเป็นจังหวัดที่เก่าแก่และได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวจำนวนมากแต่ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ที่เป็นลักษณะสื่อร่วมสมัยเช่น หนังสือนำเที่ยว แผ่นพับ ฯลฯ ยังหาได้น้อยและส่วนใหญ่เป็นลักษณะของหนังสือเชิงวิชาการซึ่งนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่อาจค้นคว้าได้ยาก และในอนาคตการเปิด AEC (Asean Economics Community) มีผลที่คนในท้องถิ่นจะต้องตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมให้ชาวลำปางทุกคนต้องรู้จักบ้านตัวเอง จังหวัดตัวเอง รู้จักงานศิลปะเก่าแก่ ของตัวเอง ภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนมี การเผยแพร่ผ่านสื่อเพื่อส่งเสริมและให้ความรู้ผ่านงานศิลปะจากภาพประกอบและเนื้อหา จึงมีความจำเป็นและสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

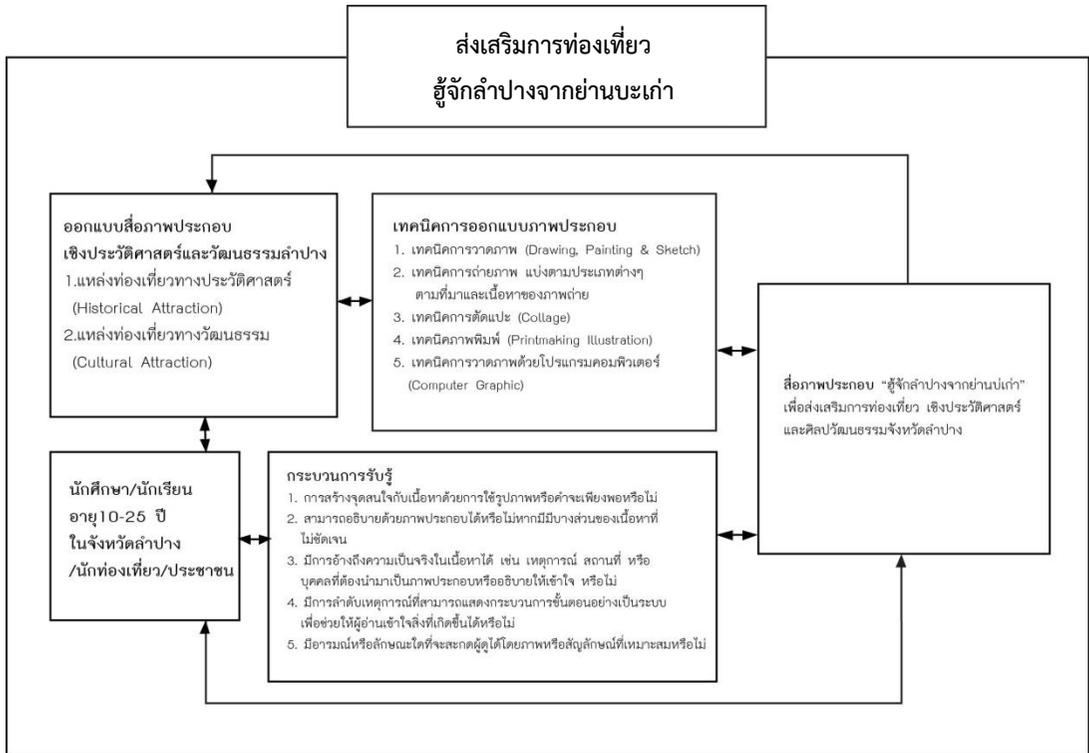
1. เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง
2. เพื่อออกแบบภาพประกอบเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-ธันวาคม) ๒๕๕๑

Volume 12 Number 1 (January – December) 2018

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

โดยขอบเขตของการศึกษาข้อมูลในการศึกษาโครงการฯ นี้ เป็นศึกษาและออกแบบภาพ ประกอบเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมรวมถึงสถาปัตยกรรมย่านการค้า ที่อยู่อาศัย ในเขตอำเภอเมืองลำปาง โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เป็นตำรา บทความ เอกสารงานวิจัย รวมถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ จากห้องสมุด และจากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ประชาชนชาวบ้าน คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ๆ ทำการศึกษาค้นคว้า ได้แบ่งขอบเขตการศึกษาดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ ผู้ศึกษาโครงการฯ ได้ลงพื้นที่ศึกษาข้อมูล สัมภาษณ์ บันทึกภาพ ชุมชนกาดกองต้า ชุมชนย่านสถานีรถไฟและนาก่วม ชุมชนท่ามะโอ ชุมชนบ้านพิชัย ชุมชนพระบาท ชุมชนต้นธงไชย กาดมี้ด กาดหลักเมือง วัดพระธาตุลำปางหลวง วัดคะตึกเชียงใหม่ วัดพระธาตุเสด็จ วัดไหล่หิน วัดศรีชุม วัดศรีรองเมือง วัดม่อนปู่ยักษ์ วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม ฯลฯ เป็นต้น

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรต้น คือ ข้อมูลจากชุมชน การสัมภาษณ์ และจากการค้นคว้าภาคเอกสาร

ตัวแปรตาม คือ ข้อมูลที่ได้จากการสรุปข้อมูลดิบทั้งหมดเพื่อนำมาใช้เป็นเค้าโครงในการเขียนเนื้อหาและนำมาเขียนภาพประกอบ

2) ข้อมูลทุติยภูมิ ผู้ศึกษาโครงการฯ ได้ทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการทำโครงการฯ

ข้อมูลภาคเอกสารที่เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องจากตำราวิชาการ หนังสือที่ระลึกงานพิธีต่างๆ และเอกสารเผยแพร่ต่างๆ โดยค้นคว้าจาก ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดคณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ขอบเขตของการออกแบบ

ขอบเขตของการออกแบบภาพประกอบ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) ด้านเนื้อหา

- เทคนิคการเขียนภาพลายเส้นประกอบเนื้อหา ข้อมูลตามข้อเท็จจริงตามหลักฐานที่ทำการศึกษา
- แผนที่ประกอบตำแหน่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม

2) ด้านสื่อในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

- โดยเผยแพร่ให้กับนักท่องเที่ยว ประชาชนทั่วไป เยาวชน เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ได้แก่ หนังสือเป็นรูปเล่ม โปสเตอร์ สื่อนำเสนอแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการประชาสัมพันธ์

ขั้นตอนการวิจัย

1) ศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมจังหวัดลำปางด้านแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยการค้นคว้าจากหนังสือด้านประวัติศาสตร์ การสัมภาษณ์ การลงพื้นที่จริงเพื่อเก็บข้อมูลทางกายภาพ

2) นำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่นำมาออกแบบสื่อภาพประกอบเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ทำแผนผังความคิด แจกแจงข้อมูลและหาแนวทางในการใช้เทคนิคการออกแบบภาพประกอบหัวข้อ อู๋จ๊กลำปางจากย่านบะเก๋

(3) เมื่อได้รูปแบบสื่อภาพประกอบ อู๋จ๊กลำปางจากย่านบะเก๋ นำไปทดสอบและประเมิน โดยนักเรียนนักศึกษาในจังหวัดลำปาง จำนวน 100 คน ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและด้านประวัติศาสตร์จังหวัดลำปาง แล้วปรับปรุงแก้ไขด้านภาพประกอบและเนื้อหาตามแบบประเมิน

4) ออกแบบสื่อภาพประกอบโดยใช้เทคนิคที่เหมาะสม และมีกระบวนการรับรู้ สามารถใช้สื่อเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นตอนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็นดังนี้

1.ศึกษาด้านประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม โดยใช้หลักเกณฑ์และแนวทางส่งเสริมกลยุทธ์ การท่องเที่ยวปี 2555 กลยุทธ์ที่ 2 สร้างการรับรู้ความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ เพื่อสร้างความชัดเจนและแตกต่างของภาพลักษณ์ในแต่ละพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวรับรู้ จดจำและเข้าใจ กรอบแนวคิดด้านแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อ่างใน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2555) โดยแบ่งข้อมูลในการศึกษาเป็น 2 ส่วนคือ

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

1) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (Historical Attraction)

2) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction)

ผู้ตรวจประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิคการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด IOC (Index Item of Congruent: IOC) (นิรัช สุดสังข์, 2559 : 69) มีผู้ประเมิน 3 ท่าน

2.ด้านการนำเสนอผ่านสื่อ แบบประเมินมีระดับและเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยเริ่มต้นด้วยวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีการวิเคราะห์เพื่อหาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และวิจัยเชิงปริมาณเพื่อหาความพึงพอใจด้านการออกแบบภาพประกอบ เพื่อหา 1. ค่าความถี่และค่าร้อยละ 2. ค่าเฉลี่ย (Mean) 3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้แบบสอบถามปลายปิด และภาพประกอบเนื้อหา สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนนักศึกษาที่มีต่อสื่อภาพประกอบ ซึ่งเป็นแบบสอบถามเพื่อหาความพึงพอใจ แบบประเมินมีระดับและเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ และแบบปลายเปิด เพื่อได้มาซึ่งข้อเสนอแนะของข้อมูลเพื่อนำมาศึกษาและพัฒนาภาพประกอบเนื้อหาใช้แบบประเมินเพื่อวัดระดับความเหมาะสม 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1.การวิเคราะห์ได้แบ่งตามเป็น ส่วนที่ 1 ยุคสมัยต่างๆ ประกอบด้วย ยุคก่อนประวัติศาสตร์ พุทธกาล พุทธศตวรรษที่ 13-19 ยุคล้านนาประเทศ ยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น ยุคร่วมสมัยการเปลี่ยนแปลงสยามประเทศ ยุคร่วมสมัยการสร้างชาติและพัฒนาประเทศ ยุคปัจจุบัน ข้อมูลส่วนที่ 2 ชาติพันธุ์ที่ปรากฏในจังหวัดลำปาง เทคนิคการสร้างภาพประกอบในส่วนของข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ การสร้างภาพประกอบโดยการแทนลักษณะเด่นในแต่ละยุคสมัย เพื่อเป็นสิ่งแทนภาพจำให้จดจำเรื่องราวที่น่าสนใจของยุคนั้นๆ ด้วยการใช้ภาพแทนคำบรรยาย

2.การวิเคราะห์ภาพประกอบเพื่อออกแบบสื่อภาพประกอบหัวข้อ “รู้จักลำปางจากย่านบะเก๋า” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปางในด้านเทคนิคประกอบด้วย

- 1) การวาดภาพด้วยการวาดลายเส้นดินสอ ปากกา
- 2) การวาดภาพประกอบด้วยเทคนิคสีน้ำ
- 3) เทคนิคการวาดภาพด้วยคอมพิวเตอร์
- 4) การใช้ภาพประกอบด้วยเทคนิคการถ่ายภาพ
- 5) การใช้ภาพประกอบด้วยเทคนิคตัดแปะ

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-ธันวาคม) ๒๕๖๑

Volume 12 Number 1 (January – December) 2018

หน้าที่ของภาพประกอบกับงานออกแบบกราฟิกคือ

1. แสดงรูปร่างลักษณะสิ่งของ หรือสิ่งต่างๆ ที่ต้องการให้เห็นเกิดเป็นรูปธรรม
2. เป็นสิ่งที่ชี้นำดึงดูดความสนใจให้ผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกคล้อยตามพอใจต้องการติดตามไปดู
3. ตกแต่งสิ่งพิมพ์ให้สวยงามเป็นที่พัสายตาเมื่อใช้ร่วมกับตัวอักษร

ผู้ศึกษาได้เลือกใช้เทคนิคในการสร้างภาพประกอบโดยใช้เทคนิคการวาดภาพด้วยการวาดลายเส้นดินสอปากกา การใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์ เนื่องจากสามารถถ่ายทอดออกมาได้หลายรูปแบบและสร้างแนวทางการนำเสนอใหม่ๆ ได้ เทคนิคคอมพิวเตอร์มีหลากหลายรูปแบบสามารถสร้างเป็นรูปธรรมและสามารถสร้างให้เหนือจริงได้ ดึงดูดความสนใจได้หากมีลายเส้นที่สวยงาม และถูกใจกลุ่มเป้าหมาย ดึงดูดความสนใจได้และสามารถสร้างภาพเสมือนจริงได้หลายหลายรูปแบบ และสามารถสร้างภาพประกอบให้มีความสวยงาม

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาและออกแบบสื่อภาพประกอบหัวข้อ “อู๋จ๊กลำปางจากย่านบะเก๋า” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1. เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง และ 2. เพื่อออกแบบภาพประกอบเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปางหัวข้อ “อู๋จ๊กลำปางจากย่านบะเก๋า” โดยมีผลการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง โดยใช้หลักเกณฑ์ใช้แนวทางส่งเสริมกลยุทธ์ การท่องเที่ยวปี 2555 กลยุทธ์ที่ 2 สร้างการรับรู้ความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ เพื่อสร้างความชัดเจนและแตกต่างของภาพลักษณ์ในแต่ละพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวรับรู้ จดจำและเข้าใจ กรอบแนวคิดด้านแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อ่างใน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2555) โดยแบ่งข้อมูลในการศึกษาเป็น 2 ส่วนคือ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (Historical Attraction) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) พบว่าเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเมืองลำปางนั้นหากแบ่งออกเป็น ยุคก่อนประวัติศาสตร์ พุทธกาล พุทธศตวรรษที่ 13-19 ยุคล้านนาประเทศ ยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น ยุคร่วมสมัยการเปลี่ยนแปลงสยามประเทศ ยุคร่วมสมัยการสร้างชาติและพัฒนาประเทศ และยุคปัจจุบัน โดยแต่ละแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย มีข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์เชื่อมโยงกัน และเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา โดยภาพลักษณ์ของพื้นที่จังหวัดลำปางที่ได้ทำการศึกษาในเขตอำเภอเมืองลำปางนั้นมีความโดดเด่นด้านสถาปัตยกรรมที่มีความผสมผสานของชนชาติโดยเห็นได้จากสถาปัตยกรรมที่ปรากฏจากอาคาร บ้านเรือน วัด ฯลฯ ที่มีลักษณะผสมของชาวลำปางพื้นเมือง รูปแบบพม่า อังกฤษ จีน อินเดีย เป็นต้น

2. การออกแบบภาพประกอบเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง

ศึกษาได้เลือกใช้เทคนิคในการสร้างภาพประกอบโดยใช้เทคนิคการวาดภาพด้วยการวาดลายเส้นดินสอปากกา การใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์ เนื่องจากสามารถถ่ายทอดออกมาได้หลายรูปแบบและสร้างแนวทางการนำเสนอใหม่ๆ ได้ เทคนิคคอมพิวเตอร์มีหลากหลายรูปแบบสามารถสร้างเป็นรูปธรรมและสามารถสร้างให้เหนือจริงได้ ดึงดูดความสนใจได้หากมีลายเส้นที่สวยงาม และถูกใจกลุ่มเป้าหมาย ดึงดูดความสนใจได้และสามารถสร้างภาพเสมือนจริงได้หลายหลายรูปแบบ และสามารถสร้างภาพประกอบให้มีความสวยงาม มีรูปแบบการจัดเรียงองค์ประกอบในสื่อสิ่งพิมพ์ โดยจัดเรียงหน้าสื่อสิ่งพิมพ์ขนาดกว้าง 22 ซม. ยาว 22 ซม. พิมพ์ 4 สี โดยใช้เทคนิควาดลายเส้นดินสอ ลายเส้นปากกา ลงสี และจัดวางในโปรแกรม Illustrator โดยผู้วิจัยได้การออกแบบภาพประกอบเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง ดังนี้

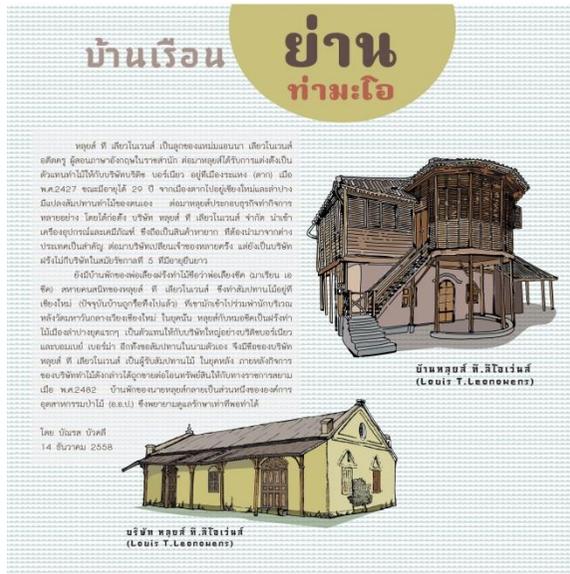
ภาพที่ 1 รูปแบบกราฟิกการแต่งกายแบบชาวลำปาง

ที่มา : ศรีشنا เจริญเนตร (2561)

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

รูปภาพที่ 2 รูปแบบกราฟิกสถาปัตยกรรมในย่านต่างๆ ในลำปาง
ที่มา : ศรีشنا เจริญเนตร (2561)

รูปภาพที่ 3 ประวัติเจ้าบุญจาทย์ พอสั่งเขป

ที่มา : ศรีشنا เจริญเนตร (2561)

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-ธันวาคม) ๒๕๖๑

Volume 12 Number 1 (January – December) 2018

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

รูปภาพที่ 5 รูปแบบกราฟิกเรื่องราวยุคก่อนประวัติศาสตร์ในลำปาง
ที่มา : ศรีشنا เจริญเนตร (2561)

รูปภาพที่ 6 รูปแบบกราฟิกเรื่องราวยุคก่อนประวัติศาสตร์ในลำปาง
ที่มา : ศรีشنا เจริญเนตร (2561)
ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-ธันวาคม) ๒๕๖๑
Volume 12 Number 1 (January – December) 2018

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย
Suan Sunandha Academic & Research Review

ย่านสบตุ๋ย

สวนสุนันทาถูกสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2456 ทรงเป็นโรงเรียนสตรีแห่งแรกของประเทศไทย ซึ่งสถาปนาขึ้นโดยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 เพื่อเป็นโรงเรียนสำหรับกุลสตรีของชนชั้นสูงและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งสวนสุนันทาแห่งนี้มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,000 ไร่เศษ และในบริเวณนี้เองที่สวนสุนันทาวิทยาลัยได้ถือกำเนิดขึ้น

จากภาพถ่ายทางอากาศเมื่อปี พ.ศ. 2500 สวนสุนันทาวิทยาลัยตั้งอยู่บริเวณด้านซ้ายของภาพ ส่วนอาคารเรียนและอาคารประกอบต่างๆ ตั้งอยู่บริเวณด้านขวาของภาพ

พื้นที่สวนสุนันทาวิทยาลัยในปัจจุบันมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,000 ไร่เศษ และในบริเวณนี้เองที่สวนสุนันทาวิทยาลัยได้ถือกำเนิดขึ้น

ย่านสบตุ๋ย สถานีรถไฟ

ห้องแถวแสนคลาสสิก

ถนนย่านสบตุ๋ย สถานีรถไฟ

ถนนสายนี้ถูกสร้างขึ้นโดยกรมการรถไฟแห่งประเทศไทย เพื่อใช้เป็นเส้นทางรถไฟสายกรุงเทพฯ-นนทบุรี และยังเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญของย่านสบตุ๋ย

ถนนสายนี้ถูกสร้างขึ้นโดยกรมการรถไฟแห่งประเทศไทย เพื่อใช้เป็นเส้นทางรถไฟสายกรุงเทพฯ-นนทบุรี และยังเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญของย่านสบตุ๋ย

ถนนสายนี้ถูกสร้างขึ้นโดยกรมการรถไฟแห่งประเทศไทย เพื่อใช้เป็นเส้นทางรถไฟสายกรุงเทพฯ-นนทบุรี และยังเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญของย่านสบตุ๋ย

รูปภาพที่ 7 รูปแบบกราฟิก แผนที่สถาปัตยกรรมย่านสบตุ๋ย
ที่มา : ศรีชนา เจริญเนตร (2561)

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

รูปภาพที่ 8 ภาพประกอบนครลำปาง
ที่มา : ศรีشنا เจริญเนตร (2561)

เมื่อได้รูปแบบสื่อภาพประกอบ ผู้จัดลำปางจากย่านบะเก่า นำไปทดสอบและประเมิน โดยนักเรียน นักศึกษาในจังหวัดลำปาง ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและด้านประวัติศาสตร์จังหวัดลำปาง แล้วปรับปรุงแก้ไข ด้านภาพประกอบและเนื้อหาตามแบบประเมิน โดยได้ผลการประเมินดังนี้

ผลการประเมินได้แบ่งผลคะแนนทั้งหมดเป็น 5 ช่วงโดยใช้หลักการทาง การแปลผลคะแนนมีดังนี้

คะแนน 4.21-5.00 = มากที่สุด

คะแนน 3.41-4.20 = มาก

คะแนน 2.61-3.40 = ปานกลาง

คะแนน 1.81-2.60 = น้อย

คะแนน 1.00-1.80 = น้อยที่สุด

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-ธันวาคม) ๒๕๖๑

Volume 12 Number 1 (January – December) 2018

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

ตารางที่ 1 ผลการประเมินการศึกษาและออกแบบสื่อภาพประกอบหัวข้อ “ผู้จักลำปางจากย่านบะเก๋า” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง ด้านระดับความพึงพอใจที่มีต่อสื่อภาพประกอบ

ประเด็นความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1.ภาพประกอบสามารถสื่อถึงเอกลักษณ์เฉพาะที่โดดเด่นของจังหวัดลำปางได้ดี	4.36	มากที่สุด
2.ภาพประกอบและเนื้อหาสามารถแสดงความน่าสนใจของประวัติศาสตร์ในแต่ละด้านได้ดี	4.41	มากที่สุด
3. ภาพประกอบทางประวัติศาสตร์สามารถสื่อสารได้ดีและสามารถจดจำได้ง่าย	4.32	มากที่สุด
4. ภาพประกอบเกี่ยวกับย่านต่างๆ มีความน่าสนใจและมีคุณค่า	4.26	มากที่สุด
5. ภาพประกอบและเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี มีความน่าสนใจและแสดงให้เห็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำปางอย่างชัดเจน	4.30	มากที่สุด
6. วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวลำปางในอดีตมีการถ่ายทอดด้วยภาพประกอบและเนื้อหาได้ดี	4.27	มากที่สุด
7. ภาพประกอบและเนื้อหาเกี่ยวกับชาติพันธุ์ที่อยู่ในจังหวัดลำปาง สามารถถ่ายทอดออกมาได้ดี	4.33	มากที่สุด
8. ภาพประกอบเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีสำคัญในจังหวัดลำปางแสดงให้เห็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำปางอย่างชัดเจน	4.31	มากที่สุด

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-ธันวาคม) ๒๕๖๑

Volume 12 Number 1 (January – December) 2018

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
9. เนื้อหาเชิงประวัติศาสตร์มีการเรียบเรียงไว้ได้อ่านและสัมพันธ์กับภาพประกอบ	4.19	มาก
10. เนื้อหาในเล่มมีความเหมาะสมสมบูรณ์ และน่าเชื่อถือ เหมาะในการเผยแพร่	4.37	มากที่สุด
รวม	4.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินการศึกษาและออกแบบสื่อภาพประกอบหัวข้อ “ผู้จักลำปางจากย่านบะเก่า” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง ด้านระดับความพึงพอใจที่มีต่อสื่อภาพประกอบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.31 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาพประกอบและเนื้อหาสามารถแสดงความน่าสนใจของประวัติศาสตร์ในแต่ละด้านได้ดี ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.41

ตารางที่ 2 ผลการประเมินการศึกษาและออกแบบสื่อภาพประกอบหัวข้อ “ผู้จักลำปางจากย่านบะเก่า” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง ด้านภาพประกอบและเนื้อหา

ประเด็นความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1. การนำภาพประกอบโดยรวมมาใช้มีความน่าสนใจสื่อเรื่องราวได้	4.52	มากที่สุด
2. เทคนิคการสร้างภาพประกอบโดยรวมมีความสวยงามและมีคุณค่าเหมาะกับเนื้อหา	4.42	มากที่สุด
3. เทคนิคการสร้างภาพประกอบโดยรวมมีความสัมพันธ์กับเนื้อหา	4.39	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
4. ภาพประกอบสามารถอธิบายเนื้อหาบางส่วนได้ดีหรือสามารถบอกสาระตามเนื้อหาได้	4.51	มากที่สุด
5. ภาพประกอบสามารถอธิบายเรื่องราวเหตุการณ์ สถานที่ หรือบุคคลในเหตุการณ์นั้นๆ ได้ดี	4.55	มากที่สุด
6. มีการลำดับเรื่องราวภาพในเล่มได้อย่างมีขั้นตอน	4.14	มาก
7. ภาพประกอบสามารถดึงดูดหรือสะกดผู้อ่านให้ติดตามเนื้อหาได้	4.33	มากที่สุด
รวม	4.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินการศึกษาและออกแบบสื่อภาพประกอบหัวข้อ “ผู้จักลำปางจากย่านบะเก่า” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง ด้านภาพประกอบและเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.35 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การนำภาพประกอบโดยรวมมาใช้มีความน่าสนใจสื่อเรื่องราวได้ ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.52

ตารางที่ 3 ผลการประเมินการศึกษาและออกแบบสื่อภาพประกอบหัวข้อ “ผู้จักลำปางจากย่านบะเก๋า” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง ด้านเทคนิคการสร้างภาพประกอบ

ประเด็นความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1.เทคนิคการสร้างภาพประกอบมีความน่าสนใจ	4.56	มากที่สุด
2. เทคนิคการนำเสนอภาพประกอบมีความกลมกลืนเหมาะสม	4.59	มากที่สุด
3. การจัดองค์ประกอบภาพโดยรวมดูสวยงาม	4.54	มากที่สุด
4. การใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์กราฟิกในการจัดวางภาพประกอบมีความเหมาะสม	4.51	มากที่สุด
5. เทคนิคการจัดวางเนื้อหาภาพประกอบ และรูปแบบมีเหมาะสม	4.55	มากที่สุด
รวม	4.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินการศึกษาและออกแบบสื่อภาพประกอบหัวข้อ “ผู้จักลำปางจากย่านบะเก๋า” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง ด้านเทคนิคการสร้างภาพประกอบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.55 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เทคนิคการนำเสนอภาพประกอบมีความกลมกลืนเหมาะสม ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.59

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการศึกษาและออกแบบสื่อภาพประกอบหัวข้อ “ผู้จักล่าปางจากย่านบะเก่า” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง ลำปาง มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1. เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง และ 2. เพื่อออกแบบภาพประกอบเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปางหัวข้อ “ผู้จักล่าปางจากย่านบะเก่า” พบว่า

1. แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง พบว่ายุคก่อนประวัติศาสตร์ พุทธกาล พุทธศตวรรษที่ 13-19 ยุคล้านนาประเทศ ยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น ยุคร่วมสมัยการเปลี่ยนแปลงสยามประเทศ ยุคร่วมสมัยการสร้างชาติและพัฒนาประเทศ และยุคปัจจุบัน โดยแต่ละแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย มีข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์เชื่อมโยงกัน และเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา โดยภาพลักษณะของพื้นที่จังหวัดลำปางที่ได้ทำการศึกษาในเขตอำเภอเมืองลำปางนั้นมีความโดดเด่นด้านสถาปัตยกรรมที่มีความผสมผสานของชนชาติโดยเห็นได้จากสถาปัตยกรรมที่ปรากฏจากอาคาร บ้านเรือน วัด ฯลฯ ที่มีลักษณะผสมของชาวลำปางพื้นเมือง รูปแบบพม่า อังกฤษ จีน อินเดีย เป็นต้น

2. ผู้วิจัยได้ออกแบบ ภาพประกอบเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปางหัวข้อ “ผู้จักล่าปางจากย่านบะเก่า” จำนวน 2 งาน ได้แก่ หนังสือภาพประกอบ และสื่อสิ่งพิมพ์ Pop up จากนั้นเมื่อได้รูปแบบสื่อภาพประกอบ ผู้จักล่าปางจากย่านบะเก่า นำไปทดสอบและประเมิน โดยนักเรียน นักศึกษาในจังหวัดลำปาง ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและด้านประวัติศาสตร์จังหวัดลำปาง แล้วปรับปรุงแก้ไขด้านภาพประกอบและเนื้อหาตามแบบประเมิน พบว่า 1) ผลการประเมินการศึกษาและออกแบบสื่อภาพประกอบหัวข้อ “ผู้จักล่าปางจากย่านบะเก่า” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง ด้านระดับความพึงพอใจที่มีต่อสื่อภาพประกอบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการประเมินการศึกษาและออกแบบสื่อภาพประกอบหัวข้อ “ผู้จักล่าปางจากย่านบะเก่า” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง ด้านภาพประกอบและเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการประเมินการศึกษาและออกแบบสื่อภาพประกอบหัวข้อ “ผู้จักล่าปางจากย่านบะเก่า” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง ด้านเทคนิคการสร้างภาพประกอบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลที่ได้ จึงเห็นควรนำไปปรับเนื้อหาและการนำเสนอภาพประกอบในสื่อต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อดิจิทัลเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยสอดคล้องกับแผนที่มีรดกทางวัฒนธรรม ของ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ปี 2549) ที่ว่า ในแต่ละท้องถิ่น บ้านเมืองล้วนมีความงดงาม และหลายหลายของมรดกทางวัฒนธรรม ภายใต้กรอบวิธีคิดที่แตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่ และเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - ธันวาคม) ๒๕๖๑

Volume 12 Number 1 (January - December) 2018

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาที่พบในการทำการศึกษาวิจัยนั้น เนื่องจากการศึกษาและออกแบบสื่อภาพประกอบในลักษณะที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ ในอนาคตสามารถนำผลงานวิจัยไปปรับปรุงต่อยอดให้เป็นสื่อดิจิทัล เพื่อให้สามารถเข้าถึงบุคคลมัย เข้าถึงสื่อได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น หรือ ออกแบบเป็นสติ๊กเกอร์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ หรือ นำไปใช้เพื่อออกแบบเป็นของที่ระลึกของจังหวัด ฯลฯ เพื่อเป็นสื่อประชาสัมพันธ์สำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ในอนาคต หน่วยงานที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์คือ สำนักศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง สถานศึกษา ประชาชนทั่วไป เยาวชน นักเรียน นักศึกษา เป็นต้น

References

- Akiyama, T. (2016). *Phāpprakop sukṣa*. [Study of Illustration]. Bangkok: OS Printing House.
- Archipelago press. (1994). *Thailand a traveler's companion*. Editions Didier Millet
- Archipelago press. (2008). *Singapore Sketchbook*. Star Standard Industries (Pte) Ltd.
- Reprinted no.10
- Arnt, Amy E. (1988). *GRaphic Design Basic*. Fort Worth : Holt Rinehart and Winston.
- Chaimuangchun, P. (2000). *Lampāng nai miti thāng watthanatham* [Lampang in the cultural dimension]. Lampang: Banna kit kanphim.
- Chaimuangchun, P. (2009). *Sōng fāk Mǣ Wang fang nakhō̄ Lampāng* [On the side of Mae Wang River, Lampang]. Lampang: Pimdee digital printing and multimedia. Office of natural of resources and environment policy and planning Natural
- Decha, M. (2017, November 20). *Bančhaksing*. [History of Banchaksing]. Retrieved from <https://www.facebook.com/lovelampangheritage/posts/1411659865623442>. htm.
- Decha, M. (2017, November 20). *Khumčhaobu*. [History of Khumčhaobu]. Retrieved from <https://www.facebook.com/manaspee/posts/1625323164155750>. htm.
- Department of Education, Ministry of Education. (1998). *Lampāng Nakhō̄nkhēlāng hā̄ng lumnam Wang* [The Wang River of Lampang History]. Bangkok: Rongphim khrutphalatphrao.
- Environment and Arts Conservation Division. (2006). *Phǣnthī mō̄radok thāngwatthanatham Nakhō̄ Lampāng* [Cultural heritage atlas of Nakhon Lampang]. Bangkok: E.T. publishing.

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-ธันวาคม) ๒๕๖๑

Volume 12 Number 1 (January – December) 2018

- Hengsadikun, K. (2009). *Kat̄ Kōṅg Tar yaṅ kao lao rūāṅ mūāṅ Lam pāṅ* [The history of Kat Kong Tar Lampang]. Nonthaburi: Rongphim Matichon.
- Laohasawat, N. (2014). *Lampāṅg* [Lampang]. Bangkok: Rongphim Akso Samphan (1987).
- Munnithi Niyom Patthamasewi. (2015). *Bān bōribūn*. [Ban Boribun History]. Lampang: Brochure.
- Noihit, S. (2007). *Phōṅchāo bun wāt kap wiwatthanākān khōṅg mūāṅ Lampāṅg* . [Boonwat with the evolution of Lampang]. Bangkok: Funny publishing
- Ongsakun, S. (2015). *Prawattisāt Lānnā*. [Lanna History]. Bangkok: Amarin printing and publishing
- Ongsakun, S. and Study Network Mae Wang River Basin. (2015). *Lumnam mǣ wan : prawattisāt watthanatham*. [Mae Wang River Basin: Cultural History]. Chiang Mai: Wanida kanphim .
- Permanent Bureau Lampang Province. (2007). *Saphān Ratdāphisek̄ kaōsip pī hāṅg khunkhā khū Lampāṅg*. [Rassada Bridge 90 years of Lampang]. Lampang: Press Release Tourism Promotion.
- Phimonsathian, Y. (1997). *khūmū̄ dōēn chom mūāṅ chut ko Rattanakōsin*. Bangkok : Sun kanphim phon chai.
- Phitkun, A. (2012). *Prawat rot mā̄ nakorn Lampāṅg*. [History of Lampang horse carriage]. Chiangmai: Idea group
- Research and development of local public life in Lampang Province. (2005). *Hū Khing Hū Khon lampāṅg* [Get to know of people in Lampang]. Lampang: Banna kit kanphim.
- Rotchaem, S. (2013). *Dū sāt lāe sin mūāṅ Lampāṅg*. [Study of Lampang Art].Lampang: Bannakit karpim
- Saensa, P. (2017). *khum luāṅ hōkham wīāṅ kəō sanya khattiyalānnā*. [Khum Luang, Hokham Wiang Kaeo, the symbol of the Lanna]. Chiangmai: Max printing.
- Saichai, K. (1994). *Ekkasān khamsān kān ōkbāep lāe chāttham tonchabap singphim* [Designing and producing printed manuscripts]. Bangkok: Sathāban Rāchaphat Sūan Dusit.

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

- Sak rattana chai læ khana. (1992). *Khūmū̄ prawattisat̄ suksā̄ rūāng yutwehā̄ pōngkan Nakhōn Lampāng*. [Historical Study Guide The battle against the city of Lampang]. Lampang: Phaknua News SiangYonok.
- Sak rattana chai læ khana. (1996). *Watthanatham tǣngōkaī mūāng lampāng*. [Culture of Lampang Dressing style]. Lampang: Watchara kit kanphim
- Simpson, Ian. (1990). *The New Guide to Illustration*. New Jersey
- Supphadiloklak, C. (1999). *Phōkhā kap kānphatthanā setthakit Lampān Phō̄.Sō̄. 2459-2512* [Merchants and Lampang Economic Development 1916- 1969]. Bangkok: Phakniphon khana ratthasat mahawitthayalai Thammasat.
- Sutsang, N. (2016). *Rabiāp withī wichaī thāngkān̄ ‘ōk̄ bæp̄* [The design methodology for research]. Bangkok: OS Printing House.
- Tangcharoen, W. (2001). *Khwāmrū kiēokap kānsāng phāpprakōp̄*. [Knowledge of illustrations]. Bangkok: Documentation Seminar
- Thinboot, P. (1987). *Kān̄ ‘ōkbæp̄ graphic* [Graphic Design]. Bangkok: Odian Store
- Watthananikon, K. (2015). *Naī hāng pāmaī sisan̄ chīwit̄ adit̄ lānnā* [Man of the wood, the colour of former Lanna]. Chiangmai: Santiphap phaekphrinchamkat.
- Wilairat, A. (2010). *Tām roj̄ laī likhit̄ pritsanā tham khōngluāng phō̄ kasēm̄ khēmkō*. [Followed by the mystery of Luang Por Kasem Khemco]. Bangkok: Amarin printing and publishing.
- Wongwatthanarot, N. (2015). *Chulā ‘Alamphā* [Chulalongkorn alumni in Lampang]. Bangkok: Amarin Printing and Publishing

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-ธันวาคม) ๒๕๖๑

Volume 12 Number 1 (January – December) 2018